

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobce: **N. N. X., nar. X, A.,**
zastoupeného Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, Opletalova
1417/25, 110 00 Praha 1,

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, IČ 00007064,**
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 9. 2020, č.j. MV-117807-4/SO-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[I] Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 23. 10. 2020, Krajskému soudu v Plzni (dále jen „soud“) doručenou téhož dne, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 22. 9. 2020, č.j. MV-117807-4/SO-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“), a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím bylo k odvolání žalobce podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „Ministerstvo“), ze dne 15. 6. 2020, č.j. OAM-9240-

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

45/PP-2019 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v §15a téhož zákona (výrok I.); podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců byla žalobci stanovena lhůta k vycestování z území České republiky 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (výrok II).

2. Pobyt cizinců na území České republiky je upraven zákonem o pobytu cizinců. Správní řízení je upraveno správním řádem.

[III] Žaloba

3. Žalobce považoval napadené rozhodnutí za nezákonné a nepřezkoumatelné, když rozdělil žalobní tvrzení do tří skupin.

Nesprávné posouzení otázky skutečné péče rodinného příslušníka o občana EU

4. Žalobce měl za to, že správní orgány nesprávně posoudily částečně zjištěný skutkový stav a rezignovaly na řádné zjištění skutkového stavu v rozsahu, který je nutný pro rozhodnutí ve věci. V rámci řízení se pak dopustily hned několika procesních pochybení, zatížily svá rozhodnutí nepřezkoumatelností a porušily žalobcovo právo na spravedlivý proces.
5. Žalobce namítal, že je ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců rodinným příslušníkem vazební osoby, dcery H. N. N. (narozena v roce X), která je občankou ČR. Napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť nebyly splněny podmínky pro zamítnutí žádosti dle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
6. Dle žalobce, ze spisového materiálu vyplývá, že o dceru skutečně pečuje a výrazným způsobem přispívá k jejímu psychickému, studijnímu a sociálnímu vývoji. Žalobce žije ve společné domácnosti s dcerou, synem a bývalou manželkou. Žalobce s dcerou konzultuje její školní výsledky, úmysly, kam pokračovat po dokončení střední školy, a podporuje ji v plánu ucházet se v přijímacím řízení o místo na vysoké škole. Vzhledem k tomu, že dcera momentálně ještě studuje, podpora ze strany obou rodičů je pro její přípravu na budoucí povolání velice důležitá.
7. Žalobce je pro dceru v jejím životě důležitý, což je patrné z jejího výsledku. Žalobce ji vzdělává ve vietnamských tradicích i o vietnamském jazyce. Pravidelně se vídají a tráví spolu večery, kdy společně vaří. Dcera při výsledku výslovně sdělila, že otec pravidelně vaří pro celou rodinu až tři jídla denně. Dcera chodí s žalobcem nakupovat, společně pak vaří večere, zajišťují úklid domu. Žalobce dále pečuje o zahradu a snaží se o zvelebení prostředí pro vývoj své dcery i pro ostatní rodinné příslušníky. Žalobce se pravidelně doma stará o svého vnuka a jeho dcera mu v této činnosti často vypomáhá a tráví čas s žalobcem i svým synovcem.
8. Po finanční stránce žalobce přispívá do rozpočtu společné domácnosti, účastní se v podnikání svého syna, vypomáhá mu se zajištěním chodu herny a také vypomáhá matce dcery s chodem jejího obchodu. Na výživu své dcery přispívá finančně částkou ve výši 3 000 Kč měsíčně, dceři občas kupuje oblečení a dle svých možností jí také naposled přispěl na letenky na výlet na Island. Žalobce o dceru pečuje osobně, pravidelně jí vaří, probírá s ní plány o jejím budoucím studiu a kariéře a poskytuje ji psychickou podporu.
9. Správní orgány opakovaně vytýkají žalobci, že dcera na něm není finančně závislá, jelikož z několika selektivně vybraných vět z výsledku dcery dovodily závěr, že dcera zcela jistě

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

nepotřebuje od žalobce finanční příspěvky. Takový závěr je naprosto absurdní a lichý. Žalobce vypomáhá svému synovi a matce své dcery s chodem jejich obchodů a ti mu za tyto služby poskytují finanční ohodnocení. Jsou to peníze, které žalobce získal svým osobním přičiněním a se kterými má právo naložit dle své svobodné vůle. Žalobce se rozhodl těmito finančními prostředky přispívat své dceři. Závěr žalované, že žalobcův finanční příspěvek dceři je spíše symbolický, a pokud by jí ho neposkytoval, byl by nahrazen potřebnými finančními částkami od matky či bratra, je zcela nesprávný a v rozporu se zákonem. Žalobce v té souvislosti odkázal na § 690 občanského zákoníku, podle něhož *„každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná“*, přičemž *„poskytování majetkových plnění má stejný význam jako osobní péče o rodinu a její členy.“* Žalobce prokázal, že dceru finančně podporuje dle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností. Avšak žalovaná v napadeném rozhodnutí znehodnocuje snahu a dlouhodobou péči žalobce o dceru, aniž by k takovým závěrům měla dostatečné podklady. Nadto, požadavek, aby byla prokázána finanční závislost dcery na žalobci, je lichá. Požadavek závislosti výživy nebo jiné nutné péče je třeba prokázat v případě rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 1 písm. d) nebo odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců. V žalobcově případě jako rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců stanoví zákon požadavek skutečné péče o občana EU a tento požadavek žalobce zcela jistě naplňuje.

10. Žalobce stran vymezení pojmu „skutečné péče o dceru“ odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 31. 1. 2019, č.j. 10 Azs 178/2018-37, kde kasační soud mj. uvedl: *„Stěžovatel se synem a bývalou manželkou vskutku nežili v jedné domácnosti, navíc syn převážně žil v domácnosti matky. Ovšem nynější případ byl specifický v tom, že stěžovatel tvrdil a prokazoval pravidelnou péči o syna, a to v míře, která je v rozvedených manželstvích obvyklá (pobyt každý druhý víkend, delší pobyty během svátků).“* Toto rozhodnutí je příléhavé i na žalobcův případ. Nadto, ve věci souzené krajským soudem žalobce nadále sdílí společnou domácnost se svojí bývalou manželkou a svými dětmi, vidá se s dcerou nejen každý druhý víkend nebo přes svátky, ale každodenně, když spolu vaří a jsou neustále v kontaktu.
11. Též je důležité zmínit, že celá rodina žije ve stejném domě, pouze v jiném poschodí. Jak vypověděla žalobcova dcera, žalobce vaří pro celou rodinu v bytové jednotce, kde bydlí dcera s matkou. Je zcela evidentní, že celá rodina sdílí společnou domácnost a společně na chod společné domácnosti přispívají finančně nebo jinou formou. Rodina chápe tyto dvě oddělené bytové jednotky jako jednu společnou domácnost, kdy dcera s matkou pobývá v pokojích v dolním poschodí a otec s bratrem v horním poschodí, což se dá jednoduše vysvětlit. Dolní byt není dostatečně prostorný pro celou rodinu a není zde možnost rozšířit jeho velikost. Z výsledku žalobce i dcery je zjevné, že sdílejí společnou domácnost, vaří spolu a tráví spolu večery. Pokud žalobcova rodina takové řešení rodinných poměrů upřednostňuje, nemůže žalovaná na základě několika selektivně vybraných vět z výsledku dovozovat, že dcera s žalobcem nežije a otce nepotřebuje. V tomto směru žalovaná pochybila, když neprokázala a nezjistila skutkový stav v rozsahu dle § 3 správního řádu.
12. Žalovaná dále poukázala na žalobcovu nepřítomnost v období let 2010 až 2016. Žalovaná nesprávně hodnotí odcestování žalobce z ČR k jeho tíži, aniž by měla řádně zjištěný skutkový stav věci. Ve chvíli, kdy z důvodů na vůli žalobce nezávislých (péče o nemocné rodiče), byl nucen odcestovat, byla možnost se znovu shledat a následně žít společně se

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

svou rodinou, silnou motivací. Dcera o této situaci věděla a měla pro žalobce pochopení. Není vhodné, aby žalovaná kladla žalobci vinu za něco, o čem nemá řádně zjištěn skutkový stav, a dovozovat, že žalobce o dceru neměl zájem a vůbec se o ni nestaral. Je nutné přistupovat ke každému případu individuálně a zohlednit všechny okolnosti daného případu, jakkoliv je případ složitý.

13. Výše uvedené a obsah spisu jsou oporou pro závěr, že žalobce o dceru pečuje, zajišťuje jí základní potřeby, osobně se o ni stará, vychovává ji a vytváří jí optimální podmínky pro její zdárný rozvoj. Žalobce prokázal, že je s dcerou každodenně v kontaktu, pravidelně a významně se podílí na péči o ni. Byť je dcera již plnoletá, stále studuje a nutně potřebuje poskytovanou péči od otce, a to nejen ve formě finanční, ale i formou výchovy, psychologické podpory či i jeho samotnou přítomností. Je nepochybné, že žalobce je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

Nesprávné posouzení přiměřenosti rozhodnutí

14. Žalobce byl dále toho názoru, že rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je nepřiměřené s ohledem na jejich dopady do rodinného a soukromého života nejen žalobce, ale též jeho rodinných příslušníků, především jeho dcery. Správní orgány se vyjádřily k nepřiměřenosti rozhodnutí, avšak de facto jen dovodily, že nepřiměřenost dle § 174a zákona o pobytu cizinců nejsou povinny zkoumat a nepřiměřenost dle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nenastává, jelikož žalobci není neudělením povolení k přechodnému pobytu definitivně upřeno právo pobývat na území ČR.
15. Žalobce se neztotožnil s tvrzením, že žalovaná nebyla povinna zkoumat dopad přiměřenosti do rodinného a soukromého života ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. I kdyby tomuto názoru přisvědčil, podmínka, že rozhodnutí musí být přiměřené, vyplývá též z § 2 odst. 4 správního řádu a dále z čl. 10 odst. 2 a čl. 32 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 5 odst. 5 Směrnice Rady č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny atd.
16. Povinnost posuzovat přiměřenost rozhodnutí vyplývá též z mezinárodních závazků České republiky, primárně z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanovuje, že do práva na respektování rodinného a soukromého života lze zasáhnout pouze, pokud to je „*v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*“ Z jazykového výkladu lze dovodit, že právě spojka „a“ předpokládá kumulativní spojení těchto podmínek. Žalovaná ani správní orgán prvního stupně, se však podmínkami přiměřenosti rozhodnutí ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nijak nezabývaly. V argumentaci správních orgánů obou stupňů chybí úvaha, proč by měl být dle jejich názoru přiměřený zásah nezbytný v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Nejvyšší správní soud v aktuální judikatuře potvrdil, že mezinárodní smlouvy mají přednost před zákonem a v případě, že žadatel namítá nepřiměřenost rozhodnutí s odkazem na Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, je správní orgán povinen se touto námitkou zabývat. Žalobce si byl vědom, že citovaná judikatura se týká řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu, avšak měl za to, že s ohledem na dopady aktuálního rozhodnutí do jeho života a jeho rodinné poměry je vhodné tento závěr Nejvyššího správního soudu aplikovat.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

17. Žalobce se stará a pečuje o již zletilou dceru, která však nadále studuje a vyžaduje pomoc a péči nejen ze strany své matky, ale i otce. Dcera se s žalobcem setkává každodenně, tráví spolu celé večery, mají k sobě vytvořený dobrý a vřelý vztah. Odloučení žalobce od jeho rodinných příslušníků, především od jeho dcery a jeho nezletilého vnuka, na předem neodhadnutelnou dobu jistě není v jejich zájmu, když se o ně každý den stará a krmí je. Nevyhověním žádosti sice žalobci není udělen zákaz pobytu, ale ztrácí možnost pobytového oprávnění a s ohledem na aktuální znění zákona o pobytu cizinců nemá možnost podat žádost o udělení jiného pobytového oprávnění na území ČR. Byl by proto nucen odcestovat, podat žádost na území Vietnamu, kde je zastupitelský úřad České republiky naprosto nepřístupný, a i v případě, že by se jeho žádost podařilo podat, tak by musel čekat na vyřízení žádosti na území Vietnamu, a s ohledem na chronickou nečinnost správních orgánů v pobytových řízeních by toto čekání představovalo několik měsíců až let. Za této situace není možné zamítnutí žádosti považovat za přiměřené – a to především s ohledem na vztah žalobce k jeho dceři a dalším rodinným příslušníkům.
18. Správní orgány tak zatížily svá rozhodnutí nezákonností a nepřezkoumatelností i v souvislosti s otázkou přiměřenosti rozhodnutí, a to především ke vztahu k rodinným příslušníkům žalobce, se kterou se nevypořádaly vůbec.

Přepjatě formalistický postup a rozhodnutí správních orgánů

19. Žalobce měl dále za to, že jak rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, tak jejich procesní postup je nutné s ohledem na výše uvedené označit za přepjatě formalistický, a to především v oblasti zjišťování skutkového stavu, posouzení zjištěných skutkových okolností, zhodnocení důkazů, vypořádání se s návrhy a vyjádřeními žalobce či posouzení přiměřenosti rozhodnutí. Přepjatý formalismus je konstantně judikaturou označován za zcela nezákonný a v příkrém rozporu s ústavními principy demokratického právního státu. Ústavní soud ve své konstantní judikatuře zdůraznil, že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad. Ze spisového materiálu je zjevné, že žalobce po materiální stránce naplňuje podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu. Správní orgány ve svých rozhodnutích lpí na irelevantních skutečnostech a dovozují z nich nesprávné závěry. Například skutečnost, že rodina žije ve společné domácnosti, která je však rozdělena do dvou poschodí nebo podmínka finanční závislosti dcery na žalobci, kdy takovou podmínku zákon nestanovuje a nelze ani po žalobci naplnění takové podmínky žádat. Podstatná je skutečnost, že žalobce o svou dceru skutečně pečuje, vychovává ji a je pro ni důležitou oporou.

[III] Vyjádření žalované k žalobě

20. Žalovaná trvala na zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí s tím, že uplatněné žalobní námitky jsou nedůvodné. Konstatovala, že správní orgány obou stupňů se v odůvodnění svých rozhodnutí řádně zabývaly individuálními okolnostmi případu a dospěly k závěru, že u zletilé dcery (narozené v roce 2000) nebyla shledána její závislost na péči žalobce ve smyslu citovaného § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalovaná v této souvislosti poukázala mj. na rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. 5. 2018 ve věci C-82/16 K. A. a ostatní, kde soudní dvůr vyložil čl. 20

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Smlouvy o fungování Evropské unie takto: „*Je-li občan Unie zletilý, o vztahu závislosti, který může odůvodňovat přiznání odvozeného práva pobytu na základě tohoto článku dotyčnému státnímu příslušníkovi třetí země, lze uvažovat pouze ve výjimečných případech, kdy s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem nemůže být dotyčná osoba žádným způsobem odloučena od rodinného příslušníka, na kterém je závislá.*“ Žalovaná doplnila, že v daném případě takové okolnosti zjištěny nebyly.

21. Stran námitky nesprávného posouzení přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života žalovaná uvedla, že při rozhodování o žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu podle § 87e odst. 1 písm. a) ve spojení s § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců správní orgán posuzuje, zda žadatel o dítě, občana České republiky, skutečně pečuje. Skutečná péče o dítě zahrnuje případy, kdy cizinec potomkovi prokazatelně zajišťuje základní potřeby, osobně se o něj stará, a to s ohledem na věk dítěte, vychovává jej a vytváří mu optimální podmínky pro jeho rozvoj. Správní orgány v daném případě dospěly shodně k závěru, že tomu tak není, a proto žádost žalobce zamítly podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců s tím, že není rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu citovaného ustanovení § 15a zákona. V takovém případě není dán prostor pro další posuzování přiměřenosti dopadů zamítavého rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele, případně dalších osob. Primární je posouzení, zda žadatel splňuje podmínky § 15a zákona. Nelze vydat povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, jestliže správní orgán dospěje k závěru, že žadatel rodinným příslušníkem občana Evropské unie není.

[IV] První rozhodnutí krajského soudu, rozsudek Nejvyššího správního soudu

22. Krajský soud v Plzni rozhodl ve věci rozsudkem ze dne 23. 11. 2022, č.j. 77 A 140/2020-62 (dále též „první rozhodnutí krajského soudu“), když žalobu jako nedůvodnou zamítl. Nejvyšší správní soud, k žalobcově kasační stížnosti, rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stalo se tak rozsudkem ze dne 31. 10. 2023, č.j. 8 Azs 279/2022-47 (dále též „rozsudek Nejvyššího správního soudu“), když důvodem ke zrušení rozsudku krajského soudu bylo jeho opomenutí vyzvat případné osoby zúčastněné na řízení. Kasační soud mj. vyjevil, že krajský soud „*v dalším řízení především vyrozumí dceru stěžovatele (jejíž přímé dotčení napadeným rozhodnutím je v dané věci zjevné) o probíhajícím řízení o žalobě a vyzve ji, aby oznámila, zda bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Následně – i v návaznosti na její případnou procesní aktivitu – pak znovu přezkoumá napadené rozhodnutí v rámci řádně a včas uplatněných žalobních bodů.*“

[V] Nové rozhodnutí krajského soudu

23. Řízení ve správním soudnictví je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“ nebo „s. ř. s.“).
24. Podle § 75 odst. 1 soudního řádu správního, soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
25. Podle § 75 odst. 2 věty první soudního řádu správního, soud přezkoumá napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů.
26. Podle § 110 odst. 4 soudního řádu správního, zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

27. Žalobce setrval při jednání soudu na dosud vyjevených námitkách, žalovaná se z jednání omluvila.
28. Požadavku Nejvyššího správního soudu vysloveného v jeho rozsudku stran aktivace možných osob zúčastněných na řízení (viz výše) bylo učiněno zadost výzvou ze dne 22. 11. 2023, č.j. 77 A 140/2020-94, kterou byla žalobcová dcera H. N. N. a) vyrozuměna o tom, že u Krajského soudu v Plzni je pod sp. zn. 77 A 140/2020 vedeno řízení o žalobcově žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 9. 2020, č.j. MV-117807-4/SO-2020, a b) vyzvána, aby nejdéle ve lhůtě do 2 týdnů ode dne doručení této výzvy písemně oznámila, zda v tomto řízení bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Výzva soudu byla vložena do schránky H. N. N. dne 13. 12. 2023. Na výzvu nebylo nereagováno.
29. Žaloba není důvodná. Dle soudu tu nebyl žádný důvod odchýlit se od závěrů prezentovaných již v prvním rozhodnutí krajského soudu.
30. Žalobce podal dne 22. 5. 2019 Ministerstvu žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně žádost zamítl, neboť žalobce není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a citovaného zákona. Napadeným rozhodnutím bylo žalobcovo odvolání zamítnuto a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno.

Nesprávné posouzení otázky skutečné péče rodinného příslušníka o občana EU

31. Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců platilo: *„Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje.“*
32. Podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců platilo: *„Ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a, nedoprovází nebo nenásleduje občana Evropské unie na území nebo nepředloží náležitosti uvedené v § 87b odst. 3.“*
33. Při zkoumání naplnění podmínky „skutečné péče“, tak jak ji předpokládá § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, je třeba striktně rozlišovat to, kolik let je onomu občanu Evropské unie mladšímu 21 let. Zcela jiný obsah totiž bude mít „skutečná péče“ o dvouleté batole, dvanáctiletého pubescenta či dvacetiletého potomka na prahu dospělosti.
34. Prvá z námitek, kterou se žalobce domáhá závěru, že splňuje podmínky ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neobsahovala, byť byla formálně robustní, žádná relevantní konkréta.
35. Žalobce byl toho názoru, že správní orgány nedostatečně zjistily skutkový stav, ačkoliv ze spisového materiálu vyplývá, že o dceru skutečně pečuje a výrazným způsobem přispívá k jejímu psychickému, studijnímu a sociálnímu vývoji. Onu skutečnou péči však žalobce spatřoval v podstatě pouze v tom, že s dcerou chodí nakupovat, společně vaří večere, povídají si (o dceřině studiu), seznamuje ji s vietnamskými tradicemi a jazykem, přispívá jí částkou 3 000 Kč měsíčně a občas jí něco koupí.
36. Jak soud uvedl výše, při zkoumání naplnění podmínky „skutečné péče“ je třeba rozlišovat to, kolik let je onomu občanu Evropské unie mladšímu 21 let. Žalovaná v napadeném rozhodnutí (str. 6) i ve vyjádření k žalobě správně vzpomněla přílehlavou judikaturu Soudního dvora Evropské unie (viz výše), s níž se soud zcela ztotožňuje. Jejím prizmatem pak skutečně nelze přitakat žalobcovu přesvědčení o tom, že podmínky § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců splnil. Ve věci souzené krajským soudem byla žalobcová dcera

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

již zletilou občankou EU, a byť stále studující, jednalo se o mladou ženu, která byla beze vší pochybností schopna plně samostatného života. Za těchto okolností by bylo možné o naplnění podmínky „skutečné péče“ žalobce o jeho dceru uvažovat pouze tehdy, kdy by taková péče byla determinována určitou mírou závislosti dítěte na rodiči. Nic takového však v žalobcově případě nenastalo a to, co žalobce považuje za „skutečnou péči“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, není nic jiného, než dokumentace fungujícího vztahu rodič – dítě.

37. Soud se ztotožnil i s tím, co žalovaná uvedla na str. 4 napadeného rozhodnutí. Skutečná péče o dítě zahrnuje případy, kdy rodič (v tomto případě žalobce) prokazatelně zajišťuje potomkovi základní potřeby, osobně se o něj stará, a to s ohledem na věk dítěte, vychovává jej a vytváří mu optimální podmínky pro jeho zdárný rozvoj. Není podmínkou, aby žil s dítětem ve společné domácnosti, ale je nezbytné, aby se na péči o něj významným a pravidelným způsobem podílel. Soud přitakal názoru správních orgánů, že v žalobcově případě toto prokázáno nebylo. Žalobcova dcera je plnoletá a na otci v podstatě nezávislá finančně i sociálně. Společné vaření (být třeba časté), nakupování, povídání si – to vše je standardní náplň pozitivních rodinných vazeb, ale neprokazuje to skutečnou péči ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. O tu by se jednalo v případě, kdyby dcera absenci čehokoliv z uvedeného důvodně pocítovala jako újmu na vlastním duševním, studijním a sociálním vývoji. Nic takového však nebylo ani tvrzeno, natož prokazováno. Námitka tak nebyla shledána důvodnou.

Nesprávné posouzení přiměřenosti rozhodnutí

38. Stran vypořádání této námitky soud připomíná názory vyjevené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, č.j. 10 Azs 348/2020-33 (rozhodnutí kasačního soudu jsou k dispozici na www.nssoud.cz). Kasační soud zde mj. konstatoval toto (zvýraznění podtržením provedl krajský soud): „[12] V obecné rovině však rozhodnutí o neudělení povolení k pobytu představuje daleko méně závažný zásah do práv jednotlivce než rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu či rozhodnutí o správním vyhoštění. Proto se na hodnocení dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince nekladou v případech, kdy povolení nebylo uděleno, tak vysoké nároky jako při rozhodování o jeho zrušení (k tomu srov. blíže rozsudky NSS ze dne 9. 11. 2011, čj. 9 As 71/2010-112, a ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 Azs 96/2015-30).

[13] Respektovat je navíc třeba i znění a smysl zákona, který stanoví pro získání pobytových oprávnění určité podmínky. NSS proto současně ve své judikatuře dodává, že udělení pobytového oprávnění (tím více trvalého pobytu, který představuje pobytové oprávnění nejvyšší) v situaci, kdy žadatel nesplňuje základní podmínky stanovené zákonem o pobytu cizinců, nelze odůvodnit pouhým odkazem na ochranu jeho soukromého a rodinného života.

[14] V těchto případech je tedy namístě se ptát, jaký dopad bude mít pro žalobcův soukromý a rodinný život to, že nedostane právě trvalý pobyt. Ve výsledku totiž bude obtížné najít situaci, kdy bude nepřiměřeným zásahem právě neudělení trvalého pobytu, ačkoli žadatel nesplňuje jednu z podmínek pro jeho udělení (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 3. 2017, čj. 4 Azs 7/2017-36, nebo ze dne 1. 12. 2016, čj. 9 Azs 253/2016-30, bod 19). Muselo by jít o situaci zcela výjimečnou, ve které se nespíše zároveň objeví nějaká „trhlina“ v systému zákona o pobytu cizinců (rozsudek ze dne 15. 12. 2021, čj. 10 Azs 419/2021-46, bod 12). O takovou situaci ale nyní nejde a právě v tom pochybil krajský soud.

[15] NSS ve své dřívější judikatuře uvedl, že dopad do soukromého a rodinného života cizince (případně dalších osob) by byl nepřiměřený, pokud by rozhodnutí ve věci pobytu vedlo 1) k

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

rozdělení cizince a jeho rodiny, nebo 2) k nutnosti vycestování celé rodiny do země původu (již citovaný 10 Azs 419/2021, bod 13). V nynější věci je ale oběma následkům možné zabránit jinak, aniž by zároveň muselo ministerstvo přiznávat žalobci trvalý pobyt, pro jehož udělení nesplnil jednu z podmínek.

(...)

[17] Dále nelze odhlédnout ani od toho, že žalobce patrně splňoval ‚finanční‘ podmínku trvalého pobytu i v době vydání správních rozhodnutí, splnění této podmínky však vinou své pasivity nedoložil. Pokud by NSS posvětil závěr krajského soudu, popřel by svou výše uvedenou judikaturu, neboť pochybení žalobce – jeho pasivita, kvůli níž nedoložil dávky nemocenského pojištění vyplácené jeho otci – by bylo zhojeno jen poukazem na jeho soukromý a rodinný život (srov. bod 13 a judikaturu v poznámce pod čarou).“.

39. Mezi stranami nyní souzené věci nebylo sporu o tom, že zákon o pobytu cizinců v případě zamítnutí žádosti ve smyslu § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců výslovně neukládá správním orgánům povinnost přihlédnout k tomu, zda rozhodnutí o zamítnutí žádosti bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života žadatele.
40. Dále, je třeba respektovat i znění a smysl zákona o pobytu cizinců, který stanoví pro získání příslušného pobytového oprávnění určité podmínky, které žalobce v uvedeném případě nesplnil.
41. Za těchto okolností by tak musely v žalobcově věci nastat výjimečné okolnosti, v důsledku kterých by rozhodnutí správních orgánů znamenaly vážný a nepřiměřený zásah do žalobcova soukromého nebo rodinného života. Jak je uvedeno výše v citaci rozsudku kasačního soudu, dopad do soukromého a rodinného života cizince (případně dalších osob) by byl nepřiměřený, pokud by rozhodnutí ve věci pobytu vedlo 1) k rozdělení cizince a jeho rodiny, nebo 2) k nutnosti vycestování celé rodiny do země původu. O takovou situaci ale nyní nejde.
42. Žalobce jednak opakuje skutečnosti, které byly výše označeny jako dokumentující fungující vztah rodič – dítě, a konstatuje pouze to, že by případné odloučení žalobce a dcery, potažmo žalobcova vnuka nebylo v jejich zájmu. S tím se dá jistě souhlasit, ale rozhodně to ani nenaznačuje nepřiměřenost dopadu rozhodnutí, tak jak je vnímána soudní judikaturou.
43. Dále, žalobce sám uznává, že nevyhověním podané žádosti mu není udělen zákaz pobytu, ale ztrácí možnost pobytového oprávnění a žádost o udělení jiného by musel podat ve Vietnamu. To ovšem, ve světle výše citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu, neznamená ani dlouhotrvající (natož trvalé) rozdělení cizince a jeho rodiny, ani nutnosti vycestování celé rodiny do země původu. Určitá míra diskomfortu při získávání pobytového oprávnění coby možný následek rozhodnutí správních orgánů neznamená sama o sobě nepřiměřený dopad takového rozhodnutí do žalobcova soukromého nebo rodinného života. To by muselo být doprovázeno (a prokazováno) významnější argumentací, např. o extrémní finanční náročnosti vycestování do země původu za účelem získání jiného pobytového oprávnění. Nic takového ovšem žalobce ani nenaznačil.
44. Byť žalobce namítá nezákonnost a nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů stran jejich přiměřenosti ve vztahu k žalobci a jeho rodinným příslušníkům, sám neuvádí zhola nic, co by takový zásah mohlo v jeho věci představovat. Za těchto okolností proto nezbylo, než konstatovat nedůvodnost i druhé žalobní námitky.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

Přepjatě formalistický postup a rozhodnutí správních orgánů

45. Prizmatem argumentace soudu uvedené stran dvou předchozích námitek nebylo možno přitakat ani tvrzení o přepjatém formalismu správních orgánů. V tom, že správní orgány obou stupňů postupovaly v řízení podle zákona (o pobytu cizinců), nelze spatřovat přepjatý formalismus. Správní orgány zjistily skutkový stav dostatečně tak, aby bylo možno přitakat závěrům, které z nich dovodily. Není pravdou, že je ze spisového materiálu zjevné, že žalobce po materiální stránce naplňuje podmínky pro vydání povolení k přechodnému pobytu. Stejně tak nelze souhlasit s tím, že správní orgány ve svých rozhodnutích lpí na irelevantních skutečnostech a dovozují z nich nesprávné závěry. Správní orgány postupovaly při zjišťování skutkového stavu důsledně a vyvodily z něj odpovídající závěry. A byla to i žalobcova argumentační indolence, díky níž ani nebylo možné k jiným závěrům dojít.
46. Vzhledem k tomu, že žaloba nebyla důvodná, soud ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

[VI] Náklady řízení

47. Žalovaný správní orgán, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovanému správnímu orgánu žádné specifické náklady soudního řízení nevznikly, a proto bylo rozhodnuto, že na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo. Soud pro úplnost připomíná, že rozhodující (stran nákladů řízení) je finální úspěch ve věci, nikoliv žalobcův mezitímní úspěch v řízení před Nejvyšším správním soudem.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 11. 12. 2024

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.